

2025./2026. m. g.

Gludināšanas simboli

Metodiskais materiāls

Dizains un tehnoloģijas – šūšana (4.a līdz 9.a klasei)

Mājturība, iegūstamā kvalifikācija – mājkalpotājs

Ar dažādām uztveres un lasītprasmes spējām

Santa Keķe

GLUDINĀŠANAS SIMBOLI.

Tekstilmateriālu kopšanas simboli – gludināšana.

Mērķis:

Iepazīstināt skolēnus ar apģērbu kopšanas simboliem – gludināšana.

Uzdevumi

1. Atpazīt gludināšanas simbolus.
2. Atšķirt dažādus gludināšanas temperatūras līmeņus (zema, vidēja, augsta temperatūra).
3. Attīstīt praktiskās prasmes, pareizi izvēloties gludināšanas režīmu atbilstoši audumam.
4. Veicināt atbildīgu attieksmi pret apģērbu kopšanu, lai pagarinātu tā lietošanas laiku.

Gludināšanas simbolu kartītes (*skatīt pielikumā*).

Mācību komplektā ir dažādu veidu kartītes: gludināšanas simboli, apraksti, gludināšanas temperatūra, apgērba veids.

Uzdevuma mērķis ir pareizi savienot visas kartītes.

Darba gaita:

1. Izlasi vai aplūko katru gludināšanas simbolu.
2. Izpēti aprakstu kartītes.
3. Atrodi atbilstošo aprakstu katram simbolam, pievēršot uzmanību temperatūrai un auduma veidiem.
4. Novieto kopā atbilstošās kartītes.

Uzdevumu var veikt individuāli vai grupās. Pēc uzdevuma izpildes ieteicams kopīgi pārrunāt rezultātus un pārliecināties par pareizajām atbildēm.

Mērķis ir iemācīties atpazīt gludināšanas simbolus un saprast, kā pareizi kopt dažādus apgērbus.

Piezīme:

Ar šo mācību materiālu var veiksmīgi strādāt arī skolēni, kuri neprot lasīt. Skaļi tiek nolasīts apraksts no kartītes, bet skolēna uzdevums ir klausoties, atpazīt un parādīt atbilstošās kartītes.

Skolēns:

- izvēlas un parāda pareizo gludināšanas simbolu,
- izvēlas atbilstošo temperatūras kartīti,
- izvēlas piemēroto apgērba vai auduma veida kartīti.

Tādējādi skolēni mācās, izmantojot klausīšanos un vizuālo uztveri, attīstot izpratni par gludināšanas simboliem, pat ja lasītprasme nav apgūta.

Metodiskā materiāla apraksts – “Gludināšanas simboli”

Metodiskais materiāls “**Gludināšanas simboli**” ir praktisks un vizuāli saistošs mācību līdzeklis, kas paredzēts skolēnu zināšanu un prasmju attīstīšanai apģērbu kopšanas un tekstilmateriālu aprūpes jomā. Materiāls veidots tā, lai katrs skolēns to varētu izmantot individuālā darbā, apgūstot gludināšanas simbolu nozīmi, gludināšanas pamatprincipus un drošības noteikumus.

Materiāla teorētiskajā daļā skolēni iepazīstas ar gludināšanas jēdzienu, gludināšanas nozīmi ikdienā, gludekļa darbības principiem, gludināšanas simboliem un drošības noteikumiem, kas jāievēro, strādājot ar elektroierīcēm. Informācija sniegta uzskatāmā un skolēniem viegli uztveramā veidā, izmantojot ilustrācijas un piemērus. Papildus iekļautas krāsojamās lapas, kas palīdz nostiprināt apgūto saturu un veicina skolēnu iesaisti mācību procesā.

Materiāla praktisko daļu veido interaktīvas kartītes (*skatīt pielikumā*). Skolēna uzdevums ir pareizi savienot gludināšanas simbolu ar tam atbilstošo temperatūru, auduma veidu, kuru drīkst gludināt, kā arī simbola skaidrojumu. Šāda darba forma attīsta uzmanību, loģisko domāšanu un spēju pielietot teorētiskās zināšanas praktiskās situācijās.

Materiāls ir īpaši piemērots skolēniem ar dažādām mācīšanās spējām, tostarp skolēniem, kuri nelasa vai kuriem ir grūtības uztvert rakstītu informāciju. Šiem skolēniem uzdevumu izpilde balstās uz attēlu kartītēm un vizuālo informāciju, veicinot simbolu atpazīšanu, salīdzināšanu un pareizu savienošānu bez nepieciešamības lasīt garus tekstus. Vizuālais atbalsts palīdz skolēniem veiksmīgāk apgūt mācību saturu un attīstīt patstāvīga darba prasmes.

Materiāls ir sagatavots drukāšanai. Pēc izdrukāšanas lapas ieteicams iespirālot, veidojot individuālu darba grāmatu. Kartītes nepieciešams sagriezt un secīgi piestiprināt materiāla priekšpusē, lai varētu pāršķirt katru kartīti atsevišķi un ērti strādāt.

Metodiskais materiāls ir piemērots mājturības un tehnoloģiju mācību stundām un mājkalpotāju programmas apgušanā, individuālajam darbam, zināšanu nostiprināšanai, kā arī diferencētai pieejai mācību procesā. Tas palīdz veidot izpratni par apģērbu kopšanas simboliem, attīsta praktiskas dzīves prasmes.

Apģērba gludināšana.

Izmazgātu un izžāvētu apģērbu gludina.

Gludināšanai vajadzīgs gludeklis. Gludekļa karstumu izvēlas atbilstoši katram apģērbam. Uz gludekļa ir temperatūras regulētājs. Apskaties apģērba iekšpusē – zīmītē – kā jānoregulē gludeklis.

Visērtāk ir apģērbu gludināt uz gludināmā dēļa.

Gludināšana ir auduma vai tā izstrādājuma apstrādes process, kura laikā uz auduma iedarbojas paaugstināta temperatūra, spiediens un mitrums.

Gludina, lai veidotu apģērba formu, apstrādātu vīles, izlīdzinātu ieburzes un locījumus.

Šo uzdevumu veikšanai ir nepieciešams

- Gludināmais dēlis ar polsterētu virsmu,
- Gludeklis, kura rokturis gan forma, gan izmēra ziņā piemērots gludinātāja rokai
- Gludekļa paliktnis sakarsētā gludekļa novietošanai,
- Gludināmā drāna smalku apģērbu un biezu vilnas izstrādājumu gludināšanai.

Simboli un ieteicamā temperatūra:

negludināt ar tvaika padevi
(*No steam*)

nedrīkst gludināt

jebkurā temperatūrā

zemā temperatūrā
(līdz +110 °C)

vidējā temperatūrā
(līdz +150 °C)

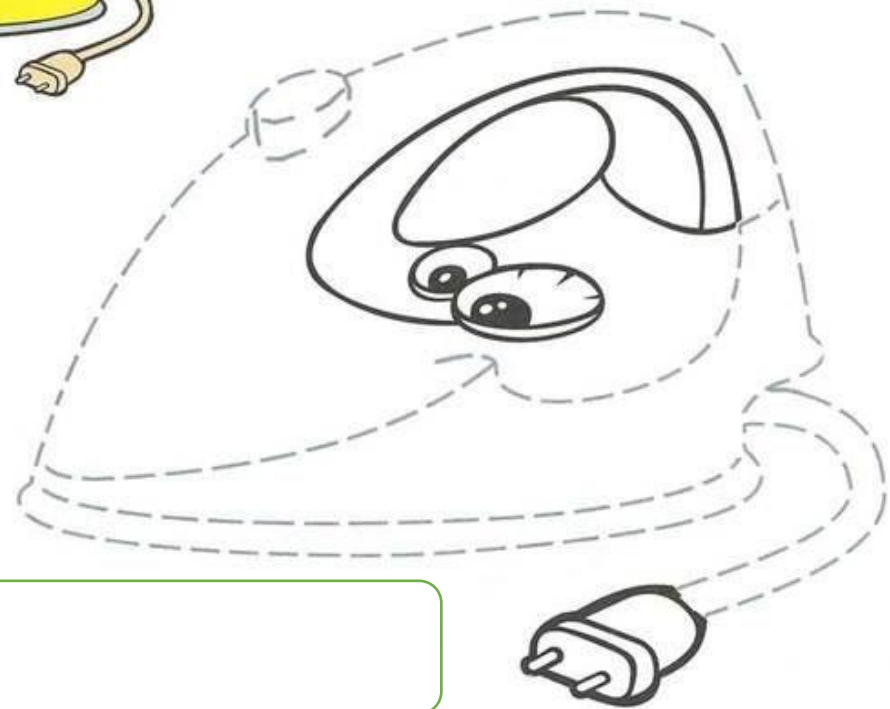
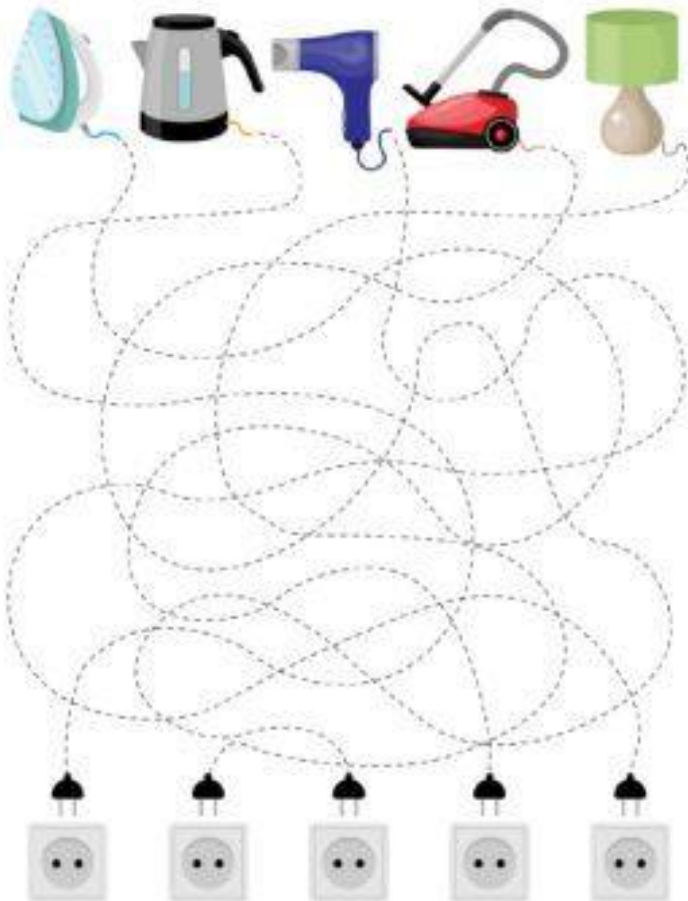
augstā temperatūrā
(līdz +200 °C)

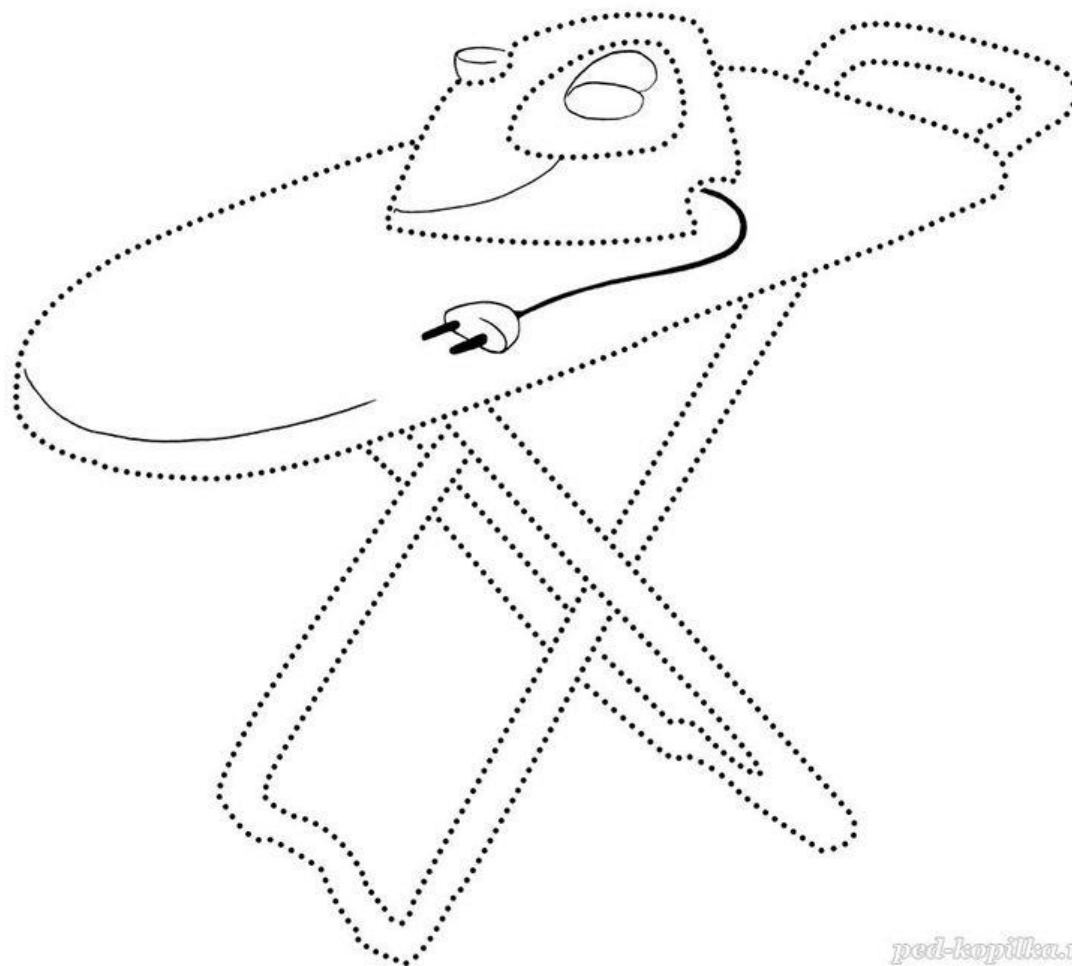
Auduma veids	Ieteicamā gludināšanas temperatūra	Papildu ieteikumi
Kokvilna	Augsta temperatūra ($\approx 180\text{--}200\text{ }^{\circ}\text{C}$)	Var gludināt ar tvaiku, labāk, ja audums ir nedaudz mitrs.
Lins	Augsta temperatūra ($\approx 200\text{ }^{\circ}\text{C}$)	Gludināt no kreisās puses vai mitru, lai vieglāk izlīdzinātu krokas.
Vilna	Vidēja temperatūra ($\approx 140\text{--}160\text{ }^{\circ}\text{C}$)	Gludināt caur mitru drānu vai izmantot tvaiku.
Zīds	Zema temperatūra ($\approx 110\text{--}130\text{ }^{\circ}\text{C}$)	Gludināt no auduma kreisās puses.
Poliesters	Zema temperatūra ($\approx 110\text{--}140\text{ }^{\circ}\text{C}$)	Pārāk liels karstums var sabojāt audumu.
Neilons	Ļoti zema temperatūra ($\approx$ līdz $110\text{ }^{\circ}\text{C}$)	Gludināt ļoti uzmanīgi vai izvairīties no gludināšanas.

- Atrodi gludekli!

Izkrāso gludekli! Tukšajā laukumā ieraksti vārdu – gludeklis.

Izkrāso!

ped-kopilka.ru

Darba drošības noteikumi darbā ar gludekli

1. Gludekli drīkst lietot tikai skolotāja klātbūtnē.
2. Pirms lietošanas gludeklis jāpievieno elektrībai un tam jāļauj uzkarst līdz vajadzīgajai temperatūrai.
3. Gludekļa temperatūra jāizvēlas atbilstoši izstrādājumam, kuru paredzēts gludināt.
4. Laikā, kad gludekli nelieto, to novieto stāvus uz speciāla paliktņa.
5. Gludekli izmanto tikai kopā ar gludināmo dēli.
6. Gludekli vienmēr tur tikai aiz roktura.
7. Laikā, kad gludekli nelieto, to atvieno no elektrības.
8. Nedrīkst
 - izmantot bojātu gludekli;
 - ieslēgtu gludekli atstāt bez uzraudzības;
 - ar pirkstiem aizskart ieslēgta gludekļa gludināmo virsmu;
 - atstāt gludekli uz jebkuras virsmas horizontālā stāvoklī.

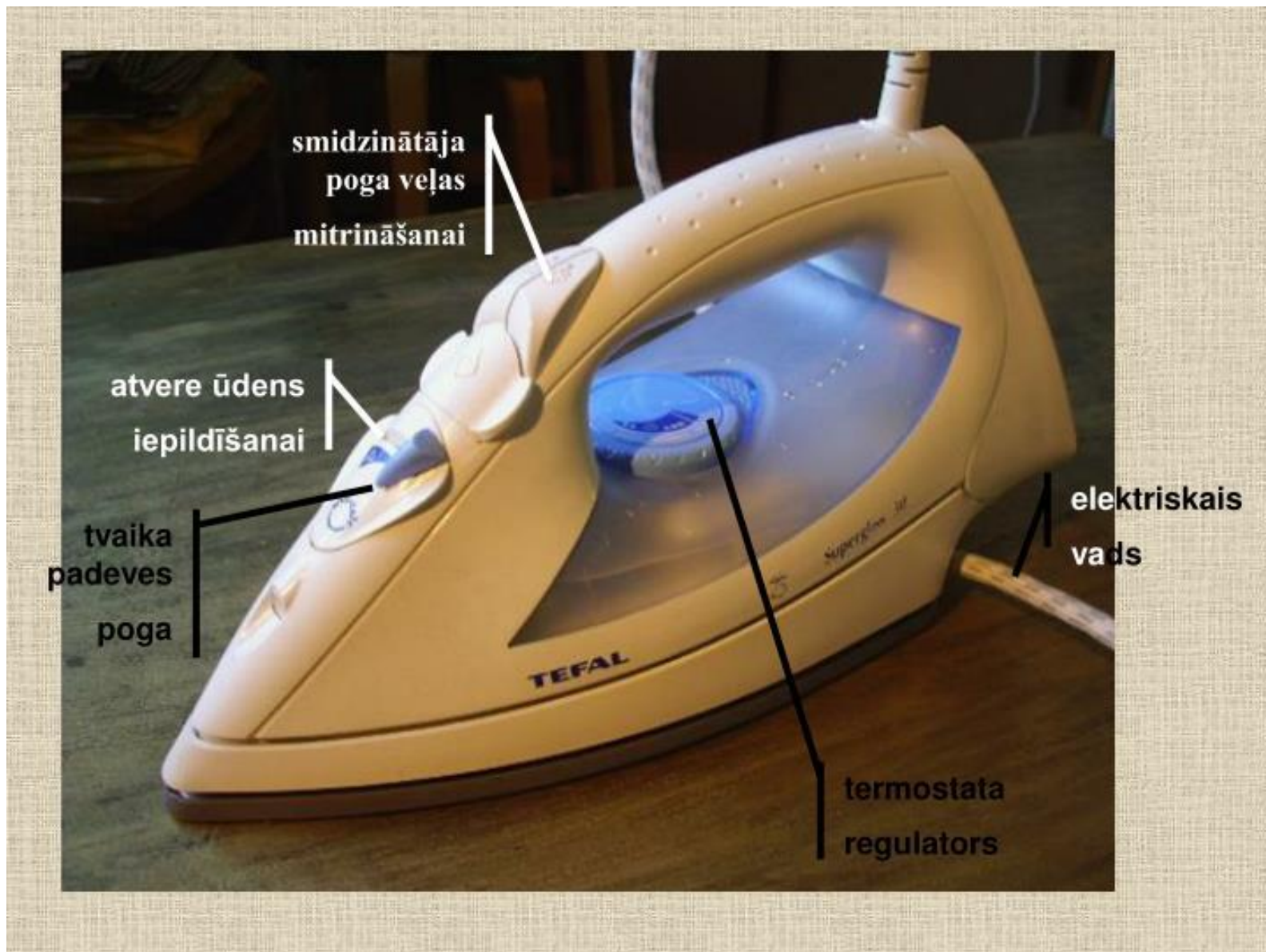

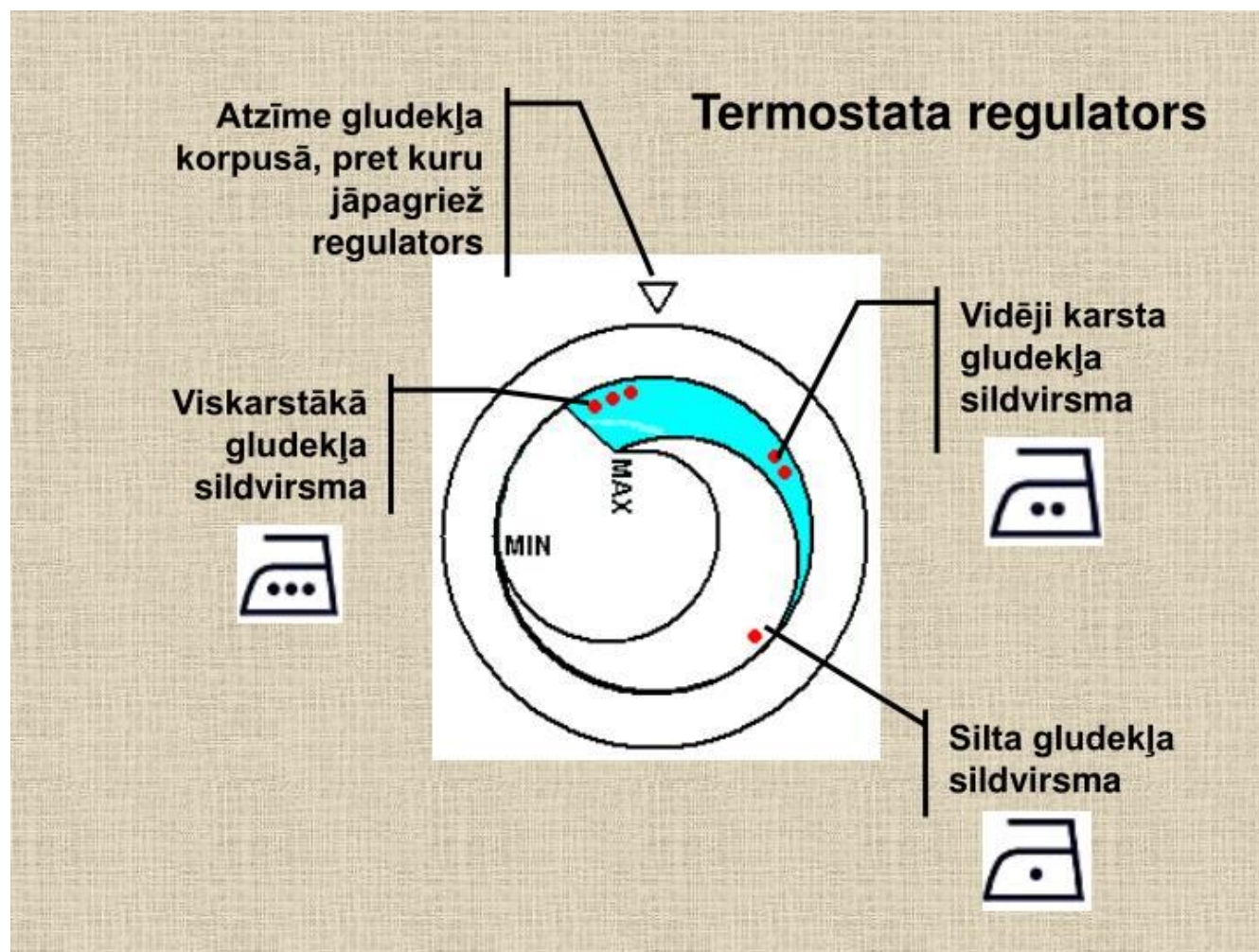
Kā gludināt veļu?

Gludināšanas instrukcija

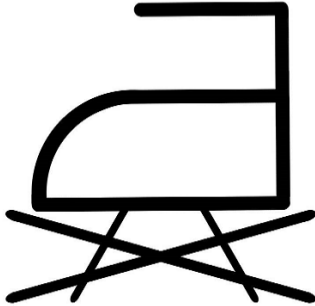
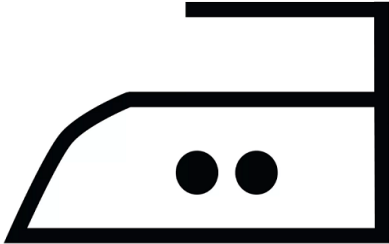
- Veļas gludināšanai vienmēr jāizmanto gludināmais dēlis.
- Gludina tikai tīru veļu.
- Labāk gludina mitru, nevis pavisam sausu veļu; vēlams gludināšanai izmantot gludekli ar tvaika padevi.
- Katru apģērbu gludina atbilstoši norādītajam simbolam uz tā etiķetes. Ja etiķetes nav, sāk gludināt ar zemākas temperatūras gludekli un, ja nepieciešams, temperatūru palielina.
- Apģērbus sašķiro atbilstoši to gludināšanas temperatūrai un tādā secībā arī gludina. Sāk ar apģērbiem, kuri jāgludina ar zemākas temperatūras gludekli; temperatūru procesa laikā paaugstina.
- Netur gludekli pārāk ilgi vienā vietā. To nepārtraukti slidina pa virsmu.
- Dabisko šķiedru audumus var gludināt ar augstākas temperatūras gludekli, sintētiskos – ar zemākas temperatūras gludekli.
- Dabisko šķiedru gultas veļu un dvieļus gludina ar karstu gludekli.

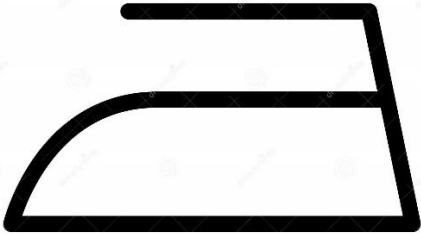
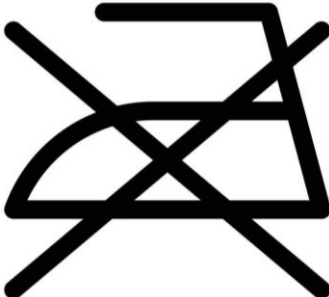

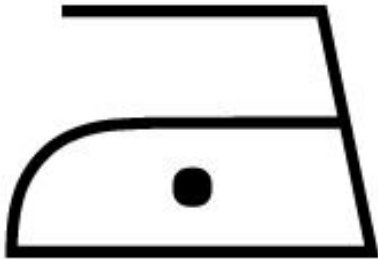
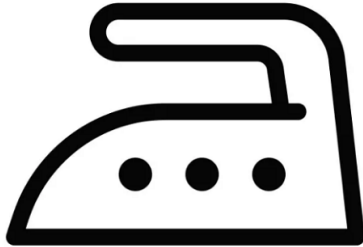

GLUDINĀŠANAS SIMBOLI

Nedrīkst gludināt	150⁰C		 ZĪDS
Drīkst gludināt augstā temperatūrā	0⁰C		 KOKVILNA

Drīkst gludināt zemā temperatūrā	200⁰C		 SINTĒTIKA
Negludināt ar tvaika padevi	110⁰C		 POLIESTERS

Drīkst gludināt vidējā temperatūrā	190⁰C		 LINS
Drīkst gludināt jebkurā temperatūrā	130⁰C		 VILNA

Izmantotā literatūra.

1. <https://www.pinterest.com/>
2. <https://www.la.lv/> isa-pamaciba-gludinasana-simbolu-nozime
3. Dace Rieksta Mājturība 5.klasei / 1998.g., 191.lpp./
4. Dace Rieksta Mājturība 6.klasei /2000.g., 208.lpp./

Metodiskais materiāls izstrādāts 2026.g.